

TEZA:

Obwiniona radca prawny formułując swoje wypowiedzi do klientki w sposób obelżywy używając zwrotów „jak to raz, kurwa, dwa dni pod rząd”, „co to kurwa za rozmowa ze mną”, „Pani naprawdę jest taka nienormalna? czy „a do czego przywykłaś”, w sposób ewidentny nie zachowała umiaru i taktu. Takie wypowiedzi w sposób rażąco przekraczają wolność słowa i są niedopuszczalne.

Sygn. akt WO-190/22

ORZECZENIE

z dnia 16 marca 2023 roku

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie
w składzie następującym:

Przewodniczący: S WSD Tomasz Jankowski (sprawozdawca)

Sędziowie: S WSD Paweł Libertowski

S WSD Dariusz Smejda

Protokolant: Piotr Ciepiński

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Mariusza Łątkowskiego
po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2023 r. w Warszawie na rozprawie,
sprawy A. K. wpisanej na listę radców prawnych prowadzoną przez Radę Okręgowej
Izby Radców Prawnych, obwinionej o to, że:

1. w maju 2021r. naruszyła godność zawodu radcy prawnego w ten sposób, że podczas rozmów telefonicznych z klientką K. H. podnosiła głos, krzyczała, zwracała się do klientki na „ty”, używała słów uznawanych powszechnie za obelżywe („jak to raz, kurwa, dwa dni pod rząd”, „co to kurwa za rozmowa ze mną”), jak również formułowała wobec klientki sformułowania znieważające („Pani naprawdę jest taka nienormalna?”) i poniżające („a do czego przywykłaś”),
tj. popełniła czyn z art. 64 ust 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 i art. 38 ust 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały

nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;

2. pomimo otrzymania w styczniu 2021r., od klientki K. H., płatnej bezpośrednio do jej rąk, kwoty czterech tysięcy złotych, za świadczenie pomocy prawnej w dwóch sprawach, do dnia wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów tj. 13 lipca 2021r. , nie wydała klientce paragonu fiskalnego lub faktury za otrzymaną kwotę,
tj. popełniła czyn z art. 64 ust 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z art. 111 ust 1 i ust 3a pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004r. o podatku od towarów i usług,
3. w okresie od stycznia 2021r. do maja 2021r. w sposób niełojalny i nieprofesjonalny postępowała wobec klientki K.H., w ten sposób, że zobowiązując się do sporządzenia wniosku o ustalenie miejsca zamieszkania dziecka wprowadziła klientkę w błąd co do braku prawnej możliwości okazania/przekazania klientce sporządzonego jak również odmówiła przekazała ww. pisma a nawet jego przeczytania,
tj. popełniła czyn z art. 64 ust 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 8, art. 12 ust 1 i art. 44 ust 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

na skutek odwołania obwinionej od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 3 marca 2022 roku w sprawie sygn. D 94/21,

orzeka:

1. utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie,
2. kosztami postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w kwocie 1800 zł (tysiąc osiemset) płatnymi na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie obciąża obwinioną A.K.

Uzasadnienie

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych orzeczeniem z dnia 03 marca 2022 r. uznał obwinioną radcę prawnego A. K. wpisaną na listę OIRP pod nr (...) winną tego, że:

1. w maju 2021r. naruszyła godność zawodu radcy prawnego w ten sposób, że podczas rozmów telefonicznych z klientką K.H. podnosiła głos, krzyczała, zwracała się do klientki na „ty”, używała słów uznawanych powszechnie za obelżywe („jak to raz, kurwa, dwa dni pod rząd”, „co to kurwa za rozmowa ze mną”), jak również formułowała wobec klientki sformułowania znieważające („Pani naprawdę jest taka nienormalna?”) i poniżające („a do czego przywykłaś”),
tj. popełniła czyn z art. 64 ust 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 i art. 38 ust 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego;
2. pomimo otrzymania w styczniu 2021r., od klientki K.H., płatnej bezpośrednio do jej rąk, kwoty czterech tysięcy złotych, za świadczenie pomocy prawnej w dwóch sprawach, do dnia wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów tj. 13 lipca 2021r. , nie wydała klientce paragonu fiskalnego lub faktury za otrzymaną kwotę,
tj. popełniła czyn z art. 64 ust 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z art. 111 ust 1 i ust 3a pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004r. o podatku od towarów i usług,
3. w okresie od stycznia 2021r. do maja 2021r. w sposób nielojalny i nieprofesjonalny postępowała wobec klientki K.H., w ten sposób, że zobowiązując się do sporządzenia wniosku o ustalenie miejsca zamieszkania dziecka wprowadziła klientkę w błąd co do braku prawnej możliwości okazania/przekazania klientce sporządzonego jak również odmówiła przekazała ww. pisma a nawet jego przeczytania,
tj. popełniła czyn z art. 64 ust 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 8, art. 12 ust 1 i art. 44 ust 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego

załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Za popełniane delikty dyscyplinarne wymierzył jej kary jednostkowe – kary pieniężne po pięć tysięcy zł za każdy z deliktów. Orzeczone kary połączył w ten sposób że wymierzył obwinionej karę łączną w wysokości piętnaście tysięcy zł. Dodatkowo orzekł zakaz wykonywania patronatu na okres trzech lat.

Od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego z dnia 03 marca 2021 r. odwołanie w dniu 2 lipca 2022 wniosła obwiniona A. K. zarzucając naruszenie szeregu przepisów tj. art. 46 i 64 ustawy o radcach prawnych oraz art. 6,8 i 12 ust 1 , art. 44 ust 1 KERP, nadto w treści odwołania podniosła naruszenie przepisów procedury poprzez prowadzenie dochodzenia dyscyplinarnego w sposób uniemożliwiający jej wykonywanie prawa obrony.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 74¹ pkt 1 Ustawy z dnia 06 lipca 1982 r. o radcach w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego.

Sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia, a jeżeli w środku odwoławczym zostały wskazane zarzuty stawiane rozstrzygnięciu – również w granicach podniesionych zarzutów, uwzględniając treść [art. 447 § 1-3](#), a w zakresie szerszym w wypadkach wskazanych w [art. 435](#), [art. 439 § 1](#), [art. 440](#) i [art. 455](#) kpk. Sąd odwoławczy jest zobowiązany rozważyć wszystkie wnioski i zarzuty wskazane w środku odwoławczym, chyba że ustawa stanowi inaczej. Zgodnie natomiast z dyspozycją art. 437 § 1-2 kpk po rozpoznaniu środka odwoławczego sąd orzeka o utrzymaniu w mocy, zmianie lub uchyleniu zaskarżonego orzeczenia w całości lub w części.

W ocenie Wyższego Sądu dyscyplinarnego postępowanie przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym zostało przeprowadzone w sposób prawidłowy a ustalenia i wnioski są prawidłowe, orzeczenie jest trafne i odpowiada prawu.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny w całości podziela ustalenia prawne poczynione przez Sąd I instancji i przyjmuje je za własne. Wskazać należy, że Okręgowy Sąd

Dyscyplinarny OIRP w prawidłowy sposób dokonał oceny całości zgromadzonego materiału dowodowego i wyciągnął z niego uzasadnione wnioski. Rozważania Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego są spójne, logiczne i układają się w logiczną całość, prowadzą do wniosku, że obwiniona popełniła zarzucone jej delikty dyscyplinarne. Podkreślić należy, że orzeczone kary są sprawiedliwe, zasłużone i akceptowalne społecznie. Spełniają cele prewencji zarówno indywidualnej jak i generalnej. Pozwolą ona uświadomić obwinionej ciężar popełnionego przez nią uchybienia, tak aby w przyszłości ponownie się do niego nie dopuściła.

Oceniając zachowanie radcy prawnego A. K. wobec klientki K.H., Wyższy Sad Dyscyplinarny uznał, że wypełnia ono znamiona zarzucanych jej deliktów dyscyplinarnych. Radca prawny obowiązany jest wykonywać czynności zawodowe rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami. W swoich wypowiedziach korzysta z wolności słowa jednak obowiązany jest w swych wystąpieniach zachować umiar i takt, o czym stanowi art. 38 ust 1 KERP. Obwiniona radca prawny zwracając się do swojej klientki na „ty” oraz formułując swoje wypowiedzi do klientki w sposób obelżywy używając zwrotów „jak to raz, kurwa, dwa dni pod rząd”, „co to kurwa za rozmowa ze mną”, „Pani naprawdę jest taka nienormalna? czy „a do czego przywykłaś”, w sposób ewidentny tego umiaru i taktu nie zachowała. Takie wypowiedzi w sposób rażący zdaniem Sądu naruszają przekraczają wolność słowa i są niedopuszczalne. Zgromadzony w aktach sprawy materiał dowodowy w postaci nagrań rozmów pomiędzy K.H. i r.pr. A. K. w sposób jednoznaczny dowodzi, że takie wypowiedzi zostały sformułowane przez radcę prawnego Annę Kubalę wobec klientki K.H. Tym samym zachowanie radcy prawnego wypełnia znamiona deliktu dyscyplinarnego stypizowanego w art. 6 i art. 38 ust 1 KERP. W ocenie sądu podnoszone przez obwinioną zarzuty pozostają bez związku z popełnieniem rzeczonego deliktu dyscyplinarnego. Również opisane w odwołaniu zachowanie klientki nie uzasadnia formułowania wobec niej obelżywych zwrotów. Radca prawny jako profesjonalista winien zachować powściągliwość, takt i umiar nawet będąc prowokowany zachowaniem klienta.

Według ustaleń sądu obwiniona w styczniu 2021r. otrzymała od klientki honorarium w wysokości czterech tysięcy złotych, za świadczoną pomoc prawną i odmówiła wydania paragonu lub faktury. Zachowanie takie nie zostało wprost stypizowane jako delikt dyscyplinarny określony w KERP. Jednak przepis art. 64 ust 1 ustawy o radcach prawnych stanowi, że radcowie prawni i aplikanci radcowscy

podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swych obowiązków zawodowych. A zatem aby można było zachowanie obwinionej uznać za delikt dyscyplinarny musi istnieć norma prawna obligująca do powinnego zachowania się. W tym przypadku taką regułą powinnego zachowania się jest art. 111 ust 1 i ust 3a pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004r. o podatku od towarów i usług. Zgodnie z tą normą prawną podatnicy prowadzący ewidencję sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących są obowiązani wystawić i wydać nabywcy paragon fiskalny lub fakturę z każdej sprzedaży. W toku dochodzenia dyscyplinarnego obwiniona nie przedstawiła żadnego dokumentu księgowego wskazującego na zaewidencjonowanie przyjętego honorarium. Oceniając znajdujące się w aktach sprawy (k.67) pismo skierowane do K.H., Sąd uznał, że jego treść wskazuje na odmowę wydania faktury. Jest to uzasadniane o tyle, że obwiniona nie świadczyła pomocy prawnej na rzecz przedsiębiorcy ale na rzecz osoby fizycznej i rzeczywiście faktury nie powinna wystawiać. Miała jednak obowiązek wystawić i wydać paragon. Nic nie stało na przeszkodzie aby klientce zamiast faktury na jej prośbę wydać paragon. Dochodzenie dyscyplinarne nie wykazało jednak, że taki paragon został wystawiony a przyjęte honorarium zostało zaewidencjonowane i opodatkowane. Sąd uznał, że gdyby obwiniona paragon wystawiła jego kopię dołączyła by do odwołania. Nie uczyniła tego. Tym samym oceniając zachowanie obwinionej Sąd uznał, że naruszało ono obowiązującą regułę powinnego zachowania – było sprzeczne z prawem i tym samym stanowiło naruszenia art. 64 ust 1 ustawy o radcach prawnych w związku z cytowanym wyżej przepisem ustawy o podatku od towarów i usług.

Obwiniona naruszyła godność zawodu radcy prawnego, albowiem w okresie od dnia w okresie od stycznia 2021r. do maja 2021r. w sposób niełojalny i nieprofesjonalny postępowwała wobec klientki K.H., w ten sposób, że zobowiązując się do sporządzenia wniosku o ustalenie miejsca zamieszkania dziecka wprowadziła klientkę w błąd co do braku prawnej możliwości okazania/przekazania klientce sporządzonego jak również odmówiła przekazała ww. pisma a nawet jego przeczytania. Zgodnie z treścią art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego radca prawny obowiązany jest wykonywać czynności zawodowe zgodnie z prawem, uczciwie, rzeczowo i z należytą starannością oraz dbać o dobre imię korporacji zarówno w życiu zawodowym jak też prywatnym. Z art. 8 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego wynika nałożony na radców prawnych, przy świadczeniu klientowi pomocy prawnej

obowiązek lojalnego postępowania i kierowania się dobrem klienta w celu ochrony jego praw. Z kolei zgodnie z treścią art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego radca prawny zobowiązany jest wykonywać czynności zawodowe sumiennie oraz z należytą starannością uwzględniającą profesjonalny charakter działania. W rozpoznawanej sprawie obwiniona naruszyła wynikający z wskazanych wyżej norm obowiązek wykonywania czynności zawodowych rzetelnie oraz z należytą starannością. Należy podkreślić nadto, że zgodnie z treścią art. 44 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego radca prawny, na żądanie klienta, obowiązany jest informować go o przebiegu sprawy i jej wyniku, a w szczególności o skutkach podejmowanych czynności procesowych. Do obowiązku tego zalicza się również obowiązek informowania o treści pism procesowych. Przekazanie przez radcę prawnego błędnej informacji co do braku prawnej możliwości okazania/przekazania klientce sporządzonego pisma jak również odmowa przekazała pisma czy nawet jego przeczytania, wypełnia znamiona deliktu dyscyplinarnego.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego nie są uzasadnione zarzuty podniesione w odwołaniu w zakresie dowolnej oceny dowodów, ustalonego stanu faktycznego, naruszenia przepisów procedury poprzez niezbadanie sprawy przez sąd I instancji, a także naruszenia przepisów art. 46 i art. 64 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych oraz art. 6, art. 8, art. 12 ust. 1 i art. 44 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Sąd I instancji swoje orzeczenie oparł na całokształcie zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego. Do obwinionej w toku dochodzenia dyscyplinarnego kierowany był szereg korespondencji. Jednak była ona głównie zwracana jako niepodjęta w terminie i tym samym uznana za doręczoną z upływem ostatniego dnia awizacji.

Postawa obwinionej w kontakcie z pokrzywdzoną jest niedopuszczalna i naganna, a jej postępowanie nie licuje z normami regulującymi wykonywanie zawodu zaufania publicznego jakim jest zawód radcy prawnego.

Na podstawie art. 70⁶ ust. 1 i 2 ustawy o radcach prawnych w związku z § 1 ust. 1 pkt 2 oraz §3 ust. 2 uchwały Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 roku nr 86/IX/2015 w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego obciążono obwinioną kosztami postępowania odwoławczego w wysokości 3.000 złotych, stosując zakreślony przez wskazaną uchwałę wymiar zryczałtowanych kosztów (od 1.000 zł do 3.000 zł) i zasądzając je na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych.

Tym samym, orzeczono jak w sentencji.